

PETR EBEN

ŘECKÝ SLOVNÍK GRIECHISCHES WÖRTERBUCH GREEK DICTIONARY

Devět ženských sborů s doprovodem harfy nebo klavíru
Neun Frauenchöre mit Harfen- oder Klavierbegleitung
Nine female choruses with harp or piano

Harfový part revidovala / Die Harfenstimme revidiert von / The harp part revised by
Libuše Váchalová

© 2002 Editio Bärenreiter Praha

ISMN M-2601-0143-2

Pořizování jakýchkoli kopií je podle zákona zakázáno.
Vervielfältigungen jeglicher Art sind gesetzlich verboten.
Any unauthorized reproduction is prohibited by law.

Řecký slovník jsem psal původně na objednávku Lyry pragensis k večeru Homérovy Iliady. Do recitace tohoto slavného a vznešeného vyprávění o dobývání a pádu Troje vstupovaly jednotlivé sbory, psané vždy na jedno, nejvýše dvě slova, jejichž náladu i obsah se snaží hudebně vystihnout a tlumočit.

Jelikož se v tomto dávném eposu promítají všechny typicky lidské city a vášně, mají tato slova stálou platnost: hrdość – ctność – láska – přátelství – radość a štěstí – hněv – boolest – smrt; mohla by to být dějová kořtra jakéhokoliv dramatu až do současnosti.

Vedle prosté velikosti těchto slov (jako by se na nás dívalo devět antických masek) mě však lákal i jejich zvuk v původní řečtině. Není možné napsat celý sbor na slova jako je hněv, spor, smrt; je ale naopak lákavé zhudebnit slova *aganaktésis*, *amfisbétésis*, *thanatos*. I laikovi musí zaznít libozvučně a přímo hudebně onen pojem, označující ideál antické mravnosti: *kalokagathia*.

A tak doufám, že ani interpretům ani posluchačům nebude cizí zvuk této starobylé řeči, o které náš řečtinář zoufale zvolal: „Řeč bohů – a vy ji neznáte!“

Das **Griechische Wörterbuch** schrieb ich ursprünglich auf Bestellung der Lyra pragensis für einen Abend aus Homers Ilias. In die Rezitation dieser berühmten und erhabenen Erzählung von der Belagerung und dem Fall Trojas traten einzelne Chöre ein, die jeweils auf ein, höchstens zwei Worte geschrieben waren, deren Stimmung und Inhalt sie musikalisch zu erfassen und wiederzugeben strebten.

Da sich in diesem uralten Epos alle typisch menschlichen Gefühle und Leidenschaften widerspiegeln, haben diese Worte eine dauernde Gültigkeit: Stolz – Tugend – Liebe und Freundschaft – Freude und Glück – Zorn – Schmerz – Tod; dies könnte der Leitgedanke jedes Dramas bis in die Gegenwart sein.

Abgesehen von der schlichten Größe dieser Worte (als ob uns neun antike Masken anblickten) lockte mich jedoch auch ihr Klang im ursprünglichen Griechisch. Es geht nicht an, einen ganzen Chor auf Worte wie Zorn, Zwist, Tod zu schreiben; wohl aber ist es hingegen verlockend, die Worte *aganaktésis*, *amfisbétésis*, *thanatos* zu vertonen. Selbst dem Laien muß ein Begriff, der das Ideal der antiken Sittlichkeit bezeichnet: *kalokagathia*, wohlklingend und geradezu musikalisch erscheinen.

Und so will ich hoffen, daß weder der Interpreten, noch den Zuhörern der Klang jener altertümlichen Sprache fremd sein wird, über die unser Griechischlehrer verzweifelt ausrief: „Die Sprache der Götter – und ihr kennt sie nicht!“

Originally I was commissioned by Lyra pragensis to write the **Greek Dictionary** for an evening recital of Homer's Iliad. Into this famous and noble tale about the invasion and fall of Troy I incorporated individual choruses, always written for one but no more than two words, whose mood and content attempt to musically express and interpret this event.

In view of the fact that all the typical human emotions and passions are displayed in this ancient era, these words are still current in our day and age: pride – virtue – love and friendship – happiness and fortune – anger – pain – death; this could form the storyline of any drama up to the present day.

Besides the very essence of these words (as though being watched by nine ancient masks), I was also attracted by their sound in ancient Greek. It is not possible to write an entire chorus using such words as anger, quarrel and death; on the contrary it is attractive putting the words *aganaktésis*, *amfisbétésis*, *thanatos* to music. Even to a layperson's ears the term must sound pleasant and musical that describes the ideal of ancient morality, which is: *kalokagathia*.

So I hope that neither interpreters nor listeners will find the sound of this ancient language strange as when our Greek teacher used to hopelessly cry out: “The language of the Gods – and you don't know it!”

Petr Eben

Übersetzt von Bedřich Eben

Translated by Elizabeth Kindlová